

Aan
de gemeenteraad

Datum 28 maart 2023
Zaaknummer 2023-0042842
Betreft Vaststellen ecologische maatregelen en beschikbaar stellen van uitvoeringskrediet Dordwijkzone Stadspark Dordrecht

Vergadering van Portefeuillehouder: Maarten Burggraaf
Begrotingsprogramma Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht
Kernteam/Opgave: Opgaven - Groen-Blauwe Stad
Auteur: Petra de Deugd
E-mail: pe.de.deugd@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Petra de Deugd
Openbaar: Ja

Voorgesteld besluit

de ecologische maatregelen Stadspark Dordrecht vast te stellen;
een budget van € 1.481.974,- beschikbaar te stellen voor de uitvoering ten laste van de deelreserve Agenda Dordrecht 2030 Dordwijkzone Stadspark XXL;
de begroting 2023 te wijzigen conform bijgevoegde begrotingswijziging met nummer 223026.

Deadline

21 maart 2023

Raadsvoorstel

Wat is het doel?

In het uitvoeringsprogramma Stadspark Dordrecht is voor de periode 2022- 2026 aangegeven welke voorgenomen ontwikkelingen in deze periode in gang worden gezet en welke langere termijn ontwikkelingen er zijn om gebiedsontwikkeling Dordwijkzone tot Stadspark Dordrecht te realiseren. In 2026 is het stadspark nog niet af maar zijn de meeste gebiedsprocessen in gang gezet en zijn maatregelen die nu al kunnen worden gerealiseerd genomen. In het uitvoeringsprogramma zijn de randvoorwaarden en uitgangspunten voor de gebiedsontwikkeling Dordwijkzone opgenomen. Vertrekpunt voor de uitvoeringsagenda Stadspark Dordrecht is het ontwikkelperspectief Dordwijkzone van Mecanoo en de maatschappelijke businesscase. In dit ontwikkelperspectief is aangegeven waar op hoofdlijnen de ruimtelijke ingrepen (bereikbaarheid, sport, wonen, park, natuur en groenblauw) dienen te worden genomen. Het stadspark wordt gekenmerkt door het ontwerpvoorstel uit de ontwikkelvisie: de groene corridor. Het is een belangrijke drager van het plan en bestaat uit een combinatie van een actieve route en een natuurroute. In de uitvoeringsagenda is opgenomen dat we maatregelen die uitvoerbaar zijn in de periode 2022-2026 in uitvoering nemen zodat de ontwikkeling van het park concreet zichtbaar en tastbaar wordt voor de inwoners. Hetgeen betekent dat we concreet maatregelen eerder gaan uitvoeren als we zonder belemmeringen dit kunnen doen. Het vergroten van de biodiversiteit in de stad door het nemen van ecologische maatregelen is een van de onderdelen hiervan. Het nemen van deze maatregelen

zorgt voor een vergroting van de biodiversiteit en belemmert het huidig gebruik en de toekomstige ontwikkelingen niet.

Deze maatregelen zijn zogenoemde geen spijt (no-regret) maatregelen ter versterking van de biodiversiteit, de klimaatbuffer-as en recreatie. Voor de Dordwijkzone in zijn geheel geldt de ambitie van meer ruimte voor natuur, klimaat en recreatie. Maatregelen die in zijn geheel voor de Dordwijkzone nu al kunnen worden toegepast zijn:

- waterkwaliteit verbeteren;
- meer groen maar ook meer divers groen (meer biodiversiteit);
- verbindingen maken voor fauna, de faunapassages.

Deze maatregelen waren voorzien in de ontwikkelvisie van Mecanoo, als onderdeel van de klimaatbuffer-as, en zijn nu nader uitgewerkt en uitgerekend.

De Dordwijkzone heeft al veel kwaliteit, maar bestaat op dit moment uit een aaneenschakeling van verschillende gebieden. Dit komt door infrastructurele onderbrekingen, zoals het spoor en de N3 en door de inrichting van de sportparken. De Dordwijkzone vormt de belangrijkste ecologische structuur binnen het verstedelijkte gebied op het Eiland van Dordrecht. Het verbindt het zuidelijk gelegen nationaal park de Biesbosch met de Wantijzone (rivier/getijdenpark) in het noorden. Het hart van de Dordwijkzone wordt gevormd door het oude landgoed Dordwijck, Dubbelmondepark en Overkampspark. Het gebied kenmerkt zich door een landelijk en parkachtig karakter met daarbij ook belangrijke ecologische waarden, maar (nog) niet als een eenduidig gebied. Een van de ambities is om in de klimaatbuffer de natuur verder te ontwikkelen en de biodiversiteit te stimuleren (variëren en verbinden). De Dordwijkzone fungeert daarmee als drager van de Dordtse verstedelijking maar is vooral ook interessant vanuit het perspectief van gezondheid en klimaat. We stellen voor om nu al de maatregelen te nemen die een direct effect sorteren en die de ontwikkeling van het stadspark niet verder in de weg zitten. Het nemen van deze maatregelen zorgt voor een vergroting van de biodiversiteit en belemmert het huidig gebruik en de toekomstige ontwikkelingen niet. Het gaat om de volgende doelen en maatregelen:

1. Klimaatbuffer

Klimaat uitdagingen die op ons afkomen hebben betrekking op wateroverlast, waterkwaliteit en hittestress. Om wateroverlast tegen te gaan is het belangrijk om voldoende waterlichamen te hebben, om als het ware als buffer te fungeren tijdens periodes van langdurige regen. De waterkwaliteit in de gemeente gaat achteruit gedurende periodes van langdurige hitte en droogte. Om de waterkwaliteit op peil te houden is het van belang om voldoende doorstroming te hebben, en ook nieuwe natuurvriendelijke oevers aan te leggen. Voor het tegengaan van hittestress is het belangrijk om het totaal areaal van versteend oppervlak in het stadspark te verminderen. Daarnaast is het van belang voldoende plekken aan te bieden waar bewoners en recreanten koelte kunnen opzoeken. Dit betekent dat er voldoende verblijfsplekken moeten worden aangeboden met schaduw. Verder is het voor de reductie van de algehele temperatuur van belang dat er stroming is in waterlichamen en dat er extra bomen worden aangeplant.

Maatregelen:

- Aanbrengen en uitbreiden van natuurvriendelijke oevers.
- Wantij bij Jeugdorp uitbreiden en kwaliteit natuurvriendelijke oevers verhogen.
- Oostzijde Wantijpark getijdennatuur inrichten (gevarieerd riet, meer licht op bosbodem).
- Natuurvriendelijke oevers West Wantijdijk creëren.
- De westzijde van de Wantijdijk als natuurvriendelijke getijde-oevers inrichten.

2. Biodiversiteit

Voor het vergroten en versterken van de bestaande natuurwaarden in de stad is het van belang om zoveel mogelijk uit te gaan van gebiedseigen soorten en habitats. Het stadspark draagt hieraan bij met de klimaatbuffer natuur-as; een netwerk van leefgebieden, stapstenen en verbindingzones voor flora- en fauna, die aansluiten op groengebieden in de omgeving en uiteindelijk aan de natuur in het buitengebied (het rivierecosysteem, met het Biesbosch-ecosysteem).

Elke diersoort kent zijn eigen, specifieke eisen aan de leefomgeving. Daarin is het van meerwaarde om diversiteit te hebben in de omgeving zodat er een diversiteit van soorten kan zijn. Deze diversiteit kan bijvoorbeeld bereikt worden door monotone grasvelden om te zetten naar bloemrijke grasbermen. Het toevoegen van mantel-zoomvegetatie (een geleidelijke overgang van hoge struiken naar laag struikgewas en kruidenvegetatie) aan boomgroepen of struwelen verhoogt zowel de biodiversiteit als foerageermogelijkheden. Deze mantel-zoomvegetatie ontbreekt nu nog veelal in de groene ruimte. Door de watergangen te voorzien van natuurvriendelijke oevers met diverse natuurlijke beplanting, worden leefgebieden beter met elkaar verbonden.

Maatregelen:

- Faunapassage noordendijk optimaliseren.
- Ontsnippering Halmaheiraplantsoen.
- Ontsnippering Krommedijk.
- Ontsnippering Twintighoevenweg.
- Faunapassage Dordwijktunnel herstellen.
- Verbeteren faunapassagage Overkamptunnel.

3. Vergroenen

Groenstroken vullen we aan met meer diverse beplanting; lettend op de bloeiperiode, nectar aanbod, schuil- en nestelplaatsen en voeding in de vorm van bessen en noten. Deze maatregel zal de ecologische waarde van deze groenstroken vergroten, waar veel dieren gebruik van zullen maken. En de recreanten zullen genieten van de kleur, geur en schaduwwerking van deze beplanting.

Maatregelen:

- Versterken beplanting randzone N3.
- Randzone Dubbelmonde- en Overkamppark. Meer struiken en struweel.
- Vegetatie Dubbelmonde- en Overkamppark. Poelen en ruigtevelden.
- Onderbeplanting Dubbelmondepark (10-20% bos) aanbrengen meer struiken in het bos.

Wat zijn per beslispunt de argumenten en wat is hierop de toelichting?

1. Het ecologische maatregelenpakket geeft aan hoe en op welke wijze maatregelen kunnen worden genomen t.b.v. de verbetering van de klimaatbuffer, biodiversiteit en groen. Het maatregelenpakket is opgenomen in de ontwikkelvisie van Mecanoo en de maatschappelijke businesscase. In de uitvoeringsagenda is opgenomen dat we maatregelen die uitvoerbaar zijn in de periode 2022-2026 in uitvoering nemen zodat de ontwikkeling van het park concreet zichtbaar en tastbaar wordt voor de inwoners. Hetgeen betekent dat we concreet maatregelen eerder gaan uitvoeren als we zonder belemmeringen dit kunnen doen. Het vergroten van de biodiversiteit in de stad door het nemen van ecologische maatregelen is een van de onderdelen hiervan. Het uitvoeren van deze maatregelen zorgt voor een vergroting van de biodiversiteit en belemmert het huidige gebruik en de toekomstige ontwikkelingen niet.
2. Het het uitvoeringsbudget kunnen de maatregelen worden gerealiseerd.

Wat zijn kanttekeningen en/of risico's bij dit voorstel?

De maatregelen sorteren een groot effect voor de vergroting van de biodiversiteit in het stadspark en in geheel Dordrecht. Het zijn maatregelen die we nu al kunnen nemen zonder dat het met uitvoering in volgende fasen (b.v. sportmaatregelen) interfereert.

Welk (participatie)proces is doorlopen om tot dit voorstel te komen?

Voor de te nemen maatregelen is eerst een ecologisch onderzoek uitgevoerd om het huidige aantal soorten in beeld te brengen en de knelpunten in de klimaatbuffer te analyseren. Op basis van dit onderzoek en de voorgenomen maatregelen is met de stedelijke werkgroep biodiversiteit, waaraan vele organisaties deelnemen, een fiets- en wandeltocht georganiseerd in het gebied. Daarnaast heeft op 30 januari 2023 een informatieavond met groenorganisaties over het maatregelenpakket plaats gevonden. De aanwezigen hebben zeer positief gereageerd op de te nemen maatregelen.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

[Reserveringen Agenda Dordrecht 2030](#)

[Vaststellen voorbereidingsbudget Dordwijkzone](#)

[Eerste verzamelwijziging 2021](#)

[Eerste verzamelwijziging 2022](#)

[Uitvoeringskrediet Dordwijkzone deelgebied Reewegpark en-Schenkeldijk](#)

[Vaststellen uitvoeringsprogramma en voorbereidingsbudget Dordwijkzone Stadspark XXL](#)

Hoe wordt dit betaald?

Voor het uitvoeringskrediet vragen we een onttrekking uit deelreserve Agenda Dordrecht 2030 Dordwijkzone Stadspark XXL ter hoogte van € 1.481.974,-. Het budget is geraamd op basis van de te nemen maatregelen door het Ingenieursbureau Drechtsteden:

Ecologische Maatregelen	€ 1.042.138,-
Verkeersmaatregelen	€ 52.106,-
Onderzoekskosten (bodemonderzoek e.d.)	€ 41.685,-
Engineering voorbereiding	€ 104.213,-
Engineering uitvoering (directievoering/toezicht)	€ 83.371,-
Onvoorzien	€ 158.461,-
Totaal exclusief btw	€ 1.481.974,-

Verder is er voor een aantal maatregelen een subsidie aangevraagd bij de provincie Zuid Holland. Maximaal subsidiebedrag is € 25.000,-.

De opbouw van het budget programma Dordwijkzone XXL is als volgt:

Raming op basis van het ontwerp van Meccano (prijspeil 2021)	€ 62.820.000,-
Agenda 2030 Vorming reserve Dordwijkzone Stadspark XXL 2021	€ 55.000.000,-
Aframing reserve Groen-Blauw PA 2022-2026	-/- € 4.000.000,-
Netto uitvoeringsbudget	€ 51.000.000,-
Nog te realiseren financiering:	€ 11.155.220,-

Hierop is in deze fase reeds een bedrag van € 812.780,- aan subsidies ontvangen.

De volgende kredieten zijn inmiddels gevoteerd:

Vorbereidingskrediet 2021	€ 675.000,-
Uitvoeringskrediet deelgebied Reewegpark 2022	€ 1.026.780,-
Uitvoeringskrediet deelgebied Schenkeldijk 2022	€ 1.644.348,-
Uitvoeringsagenda Stadspark Dordrecht 2023	€ 2.025.000,-
Uitvoeringskrediet Ecologische maatregelen - huidig voorstel	€ 1.481.974,-

Totaal:	€ 6.853.102,-
----------------	----------------------

Wat is het vervolg op het raadsbesluit?

De voorgenomen maatregelen zullen dit jaar worden uitgevoerd. Afhankelijk van het seizoen zullen de maatregelen in 2023-2024 zijn gerealiseerd.

Het college van Burgemeester en Wethouders

De raad van de gemeente DORDRECHT;

gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van 28 maart 2023 inzake Vaststellen ecologische maatregelen en beschikbaar stellen van uitvoeringskrediet Dordwijkzone Stadspark Dordrecht ;

gelet op artikel 192, lid 1 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

de ecologische maatregelen Stadspark Dordrecht vast te stellen;

een budget van € 1.481.974,- beschikbaar te stellen voor de uitvoering ten laste van de deelreserve Agenda Dordrecht 2030 Dordwijkzone Stadspark XXL;

de begroting 2023 te wijzigen conform bijgevoegde begrotingswijziging met nummer 223026.

Aldus besloten in de vergadering van

Bijlagen

---

1. BWN 223026 Voorblad - Dordwijkzone Ecologische maatregelen
2. BWN 223026 Rubriek 6 - Dordwijkzone Ecologische Maatregelen
3. BWN 223026 Rubriek 7 - Dordwijkzone Ecologische Maatregelen